

Horthy Miklós katonái Rákosi Magyarországon ^[1]

Akik megúszták egy „fasiszta ének” elnevelését

„A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a gyanúsítottak erősen italos állapotban haladtak végig a vádbeli időben a falun, és ilyen állapotban énekeltek a fenti nótát. Ezen tényállás azonban, figyelembe véve az eset kísérő körülményeit, valamint a gyanúsítottak osztályhelyzetét, az izgatás büntetnének tényálladási elemeit nem meritik ki, és az eljárást a rendelkező rész értelmébe meg kellett szüntetni.”

Bevezető

Horthy Miklós katonái Rákosi Magyarországon – áll a címben. S valóban, Horthy Miklós katonáiról lesz szó a következőkben, persze nem szó szoros értelmében. Azaz, szó sincs arról, hogy netán új adatokkal szolgáljunk egy Rákosi-rendszerrel szembeni katonai szervezkedésről, amint deszantos egységek korszakra vonatkozó tevékenységéről sem tudunk beszámolni. Nihaiban azonban feltétlenül megfelel a címnek a szóban forgó történet, hogy a nyolc szereplő valóban Horthy Miklós katonája volt, pontosabban az ő kormányzóságának ideje alatt volt katoná, illetve második világháborús frontharcos

Mindezen túl a címválasztás nihaiban is indokolt, hogy e nyolcra az alcímben jelzett meghurcoltatása, az egykoron oly kedvelt bakanóta, a „*Horthy Miklós katonája vagyok*” éneklése miatt következett be. Mivel e katonanóta 1951-ben ún. „fasiszta ének”-nek minősült, izgatás büntette miatt indult ellenük eljárás. Maga a nyomozati eljárás két nappal az inkriminált eset után, 1951. március 1-én kezdődött. (Lásd az 1. dokumentumot!) Ekkor értesült ugyanis a fertőszentmiklósi rendőrőrs járőre Fertődön arról, hogy két nappal korábban, február 27-én, a Fertőszentmiklóson megejtett katonai nyilvántartásról hazatérő Tőzeggyár-majori vén bakák a községen áthaladva a szóban forgó katonanótát dalolták. A meggyanúsított nyolccal ugyanazon lovaskocsin utazó Pógyor Ferenc, aki vélhetően a többiekől eltérően korántsem volt annyira kaptos állapotban, többször figyelmeztette a dalos kedvű, egyúttal renitens társaságot, miszerint „*azt a nótát nem szabad énekelni, de mivel nagyon borus állapotba voltak, nem hallgattak rá.*”. Pógyor Ferenc vallomása szerint a „*Horti Miklós katonája vagyok*” című nótát kétszer is elneveltek.

A dal több változatban is ismert, a legközkeletűbb változatnak az alábbi két variáns mondható.

1) Kalmár Pál: Horthy Miklós katonája vagyok

*Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.
Vígán élelem katonaeletem nincsen gondom másra.
Masírozok káplár úr szavára, úgy gondolok az én violámra!*

*Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.
Masírozok káplár úr szavára, úgy gondolok az én violámra!
Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.*

*Masírozok káplár úr szavára, úgy gondolok az én violámra!
Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.
Masírozok káplár úr szavára, úgy gondolok az én violámra!*

Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.

Horthy Miklós katonája vagyok

Kalmár Pál előadásában

2) Horthy Miklós katonája vagyok

*Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája,
Vígán élelem katonaeletem, nincsen gondom másra,
Masírozok káplár úr szavára,
Úgy gondolok az én Violámra,*

Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.

*Meghozták a behívó levelem, édesanyám-lelkem.
Ne sirasson olyan keservesen, amiért el kell mennem.*

*Százados úr gondot visel reám,
Horthy Miklós lesz az édesapám,
Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.*

*Nefelejccsel tele van az árok, haj de szép a kékje,
Öltözzetek csiki szép leányok, ünnepi fehérbe!
Szedjétek le a kert violáját,
Úgy várjátok Horthy katonáját!
Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája.*

Horthy Miklós katonája vagyok

Az Abasári Kórus - Abagyöngy zenekar előadásában

Napjainkból visszatekintve, az utókor embere számára furcsa lehet, hogy e katonanóta éneklése büntetőeljárást vont maga után. Persze a korszakot ismerők számára ez korántsem annyira meglepő és érthetetlen. Mi több, a proletárdiktatúra legkeményebb, ideológiailag legvonalasabb időszakában, az ötvenes évek eleje kapcsán ismeretekkel rendelkezők számára inkább az lehet meglepő, hogy a nyolc gyanúsítottat a vádhatóság felmentette. Azaz, az 1944–1945 előtti, hivatalosan fasisztának bélyegzett Horthy-kornak a nyilvánosság előtti, pozitív kontextusú megidézése, ha úgy vesszük, éltetése miatt a hatósági szervek ugyan megtették az első lépéseket (nyomozati eljárás, kihallgatások, büntetőeljárás), de képesek voltak a korrekcióra. Az eset ugyan a korabeli megítélés alapján könnyen államellenes izgatásnak minősülhetett volna, de a vádhatóság két fő szempont figyelembe vétele miatt ettől eltekintett: egyrészt a körülmények miatt, másrészt a gyanúsítottak társadalmi helyzete, vagyis korabeli terminust használva: osztályhelyzete miatt.

Tehát a vádhatóság egyrészt a gyanúsítottak erősen italos állapotával, illetve az esetet kísérő körülményekkel indokolta a büntetőeljárás megszüntetését. (Lásd a 3. dokumentumot!) A borgózős, ittas állapot ezek szerint itt enyhítő körülménynek számított, de elképzelhető, hogy azt is annak vette a vádhatóság, hogy a Tőzeggyár-majorból Fertőszentmiklóstra berukkoló vén bakák aznap éppen a honvédségnél voltak ellenőrzésen. S mint ilyen, a sorozáshoz, toborzáshoz, vagy a bevonuláshoz kapcsolódó alkoholfogyasztás ezen alkalommal is rendeltetésszerűnek minősülhetett, mint ahogy a fokozottabb borfogyasztáshoz kapcsolódó kisebb túlkapások, kilengések is. Az ezekben testet öltő férfi virtus részeként pedig még a Horthy Magyarországot, de legalábbis annak királyi honvédségét – az egyébként második világháborút kivétel nélkül megjárta gyanúsítottak részéről – megidéző dalolás is bocsánatosabb bűnnek tűnhetett, még ha a dorgálást nyilván nem kerülhették el. Nyilvánvalóan tünik, hogy az alkohol mellett a Tőzeggyár-majori bakákat elsősorban épp a világháborús katonaelemek ragadtatták a hatóság – s egy pár helyi lakos - által kifogásolt katonanóta éneklésére, s nem pedig a tudatos politikai véleménynyilvánítás szándéka.

Mielőtt az esetnek politikai(bb) jellegű megközelítéséről is szót ejtenék, azért érdemes megjegyezni, hogy a sok tekintetben a szájhagyományon terjedő, formálódó, politikai tartalommal rendelkező dal- és nótakincs jelesebb darabjai több – sokszor egymással gyökeresen szembenálló – politikai kurzust is képesek túlélni, s az aktualizált változat segítségével népszerűségükben megmaradni. Bár az általunk tárgyalt esetben nem erről van szó – hiszen a Horthy Miklós katonáját eredeti tartalmú szöveggel énekeltek –, érdemes megemlíteni, hogy például a híres 1848–1849-es „Kossuth Lajos azt üzenté” című dalt az évtizedek során énekeltek Ferenc József-re, majd 1918-1919-ben előbb Károlyi Mihályra, majd a Tanácsköztársaság alatt Pogány József-re aktualizált változatban is.

De mint korábban írtuk, az előbb részletezett szempontok csak az egyik részét képezték a büntetőeljárás megszüntetését eredményező döntésnek, s az azt megelőző mérlegelésnek. Ugyanis a vádhatóság indoklásában kiemelten hivatkozott a gyanúsítottak osztályhelyzetére, ti. arra, hogy mind a nyolcan korábban gazdasági cselédek voltak, illetve hogy szüleik és feleségeik is a Tőzeggyár-majori gazdasági cselédek közül került ki. Ekkoriban más perekben is gyakran hasonlóan mérlegelt az ügyészség, illetve a bíróság: ezek szerint a gyanúsított/vádolt osztályhelyzetéből nem következik, következne – pontosabban épp ellentmond – a terhére rótt bűncselekmény. Amint például [egy 1951–1952-ben zajlott büntetőeljárás kapcsán](#) a másodfokú megyei bíróság indokolta a felmentő ítéletét: „és végül, mert a vádlott atyja gazdasági cseléd sorban volt, a felszabadulást megelőzően és a népi demokrácia jóvoltából jutott földhöz, míg a vádlott éppen jó munkája folytán került magasabb állásba, mely körülmények egymagukban is valószínűtlenné teszik azt, hogy a vádlott a vád tárgyává tett magatartást tanúsított volna”.

A fentiek alapján érzelhető, hogy a gazdasági cselédek, akik a háború után jutottak földhöz, s válhattak saját maguk urává, önálló gazdálkodóvá, s akikre a kommunista államhatalom is támaszaként tekintett – egyfajta védelmet élveztek. Azonban talán nemcsak arról van szó, hogy a hatóságok, illetve az igazságszolgáltatás szervei megengedőbben viselkedtek irányukban, hanem talán arról is – például az itt tárgyalt esetben szintén –, hogy elítélésükkel az is kimondták, beismerték volna, hogy a kommunista állammal, az általa teremtett viszonyokkal azok is elégedetlenek, akikre a hatalom folyamatosan hivatkozik. Azaz az egykori kizsákmányoltak, mint például a gazdasági cselédek. Pedig az utóbbiak valóban jóval kedvezőbb, szinte kivételezett elbírálásba részesültek olyan korabeli végzettségük kapcsán is, mint a beszolgáltatási kötelezettség. De a falvakban ezidőtájt a kuláklisztázás által okozott félelem is elkerülte őket. Elgondolhatjuk, hogy mindezek után többen egyfajta kárörömmel is szemlélhették, hogy lám, a tőzeggyári úrgazdák, volt cselédek is Horthy-nótát énekelnek. (Egyébként a nyolc gyanúsítottból hárman voltak a kommunista párt (MDP) tagjai, míg a DÉFOSZ -nak szinte valamennyien.)

Tőzeggyár-majorról annyit érdemes elmondanunk, hogy a Fertőhöz közel, a Hanság területén fekszik, s az itt bányászható, kitermelhető tőzegről kapta nevét. A háború előtt a herceg Esterházy-uradalomhoz tartozó majorságban az országos átlagnál jobb volt a cselédek dolga, ami a cselédlakások színvonalában is megjelent, így például azok nagy részében már a harmincas években be volt vezetve a víz.

Hogy a nyolc tőzeggyári öreg baka esetleg ilyen apró dolgok miatt is, vagy csupán a közös katonamelékek miatt idézte meg a Horthy-kort, nem tudhatjuk. A nyomozati szakaszban készített környezettanulmányok sematikussága azonban arra utal, hogy már ekkor megfogalmazódott a hatóságokban a „felmentő ítélet”, az eljárás majdani megszüntetése. (Lásd a [2. dokumentumot!](#)) Mint írtuk, nagyon hasonló társadalmi háttérű személyekről van szó, a környezettanulmányok sorban ismétlődő azonos kitételei szinte formálissá teszik az egyébként társadalomtörténeti szempontból is érdeklődésre számot tartó iratokat, s egyben irattípust.

A foglalkozási (földműves, korábban gazdasági cseléd) és a családi adatokra (a szülők ugyancsak gazdasági cselédek voltak) vonatkozó megegyezéseket, illetve a katonaviselteségre vonatkozó hasonló adatokat követően olyan, kevésbé tényszerű, így személyi, jellembeli vonásokra, illetve viselkedésre utaló kitételeket is megegyezően fogalmazták meg:

- mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelezettségeinek mindenben eleget tesz,
- szoros baráti kapcsolatot nem tart fenn,
- munkáját becsületesen látja el, a majorban szorgalmas, megbízható embernek ismerik,
- jelleme nyílt és őszinte.

Az utóbbi, a gyanúsítottak „magatartására” vonatkozó jellemzések, közlések közül kifejezetten az első kettő tekinthető rendszer specifikusnak. Azzal, hogy mindkettő kapcsán pozitív tartalommal szolgáltak a felvett környezettanulmányok – így például jelezvén, hogy a gyanúsítottak nem tartanak fenn szoros baráti kapcsolatot (valóban?; Cs. E.) –, elvetették, hogy államellenes cselekvésről, izgatásról, összeesküvésről lenne szó. Ebből a szempontból az is szerencsésnek bizonyult, hogy nyolcuk közül csak egy volt a nyugati fronton. (Más, de mindenképpen figyelemreméltó adat, hogy egyikük sem részesült katonai kitüntetésben.)

A források a Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára (SL) Soproni Járásbíróság, Büntetőperek 20147/1951. sz. aktájában található

Források

1. A fertőszentmiklósi rendőrőrs jelentése a nyomozásról

1951. március 1.

Fertőszentmiklósi r. őrs

Tárgy: Horváth István és társai Fertőd

Tőzeggyár majori lakosok ellen
főjelentés fasiszta ének éneklése miatt.

Mell.: csomag.

A rendőrség kapuvári járási kapitányság Száma: 259/1951.
Járási kapitányságnak,

Kapuvár.

Jelentem, hogy az őrs járőre folyó évi március hó 1-én járőrszolgálatá közben arról értesült, hogy Horváth István, Kópházi Imre, Gál András, Ézsöl István, Cirok József, Németh H. Géza, Cserepes Mihály, Tarcsai Géza Fertőd Tőzeggyár-majori lakosok Fertőd /Süttör/ községbe azt a nótát énekeltek, hogy Horti [!] Miklós katonája vagyok. Az ügyben az őrs járőre a nyomozást bevezette, melynek során az alábbiakat kérdezte ki.

Gyanúsítottak:

1. *Horváth István*, aki Fertődön 1916. évi április hó 29-én szül. nős, földműves, apja: néhai István, anyja: Kuslits Magdolna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Előadta, hogy 1951. évi február hó 27-én Fertőszentmiklós községbe volt a fent írt Tőzeggyár-majori lakosokkal, katonai nyilvántartás végett. Hazafelé menve (lovaskocsival) Fertőd községben énekeltek (Horti Miklós katonája vagyok) fasiszta éneket, kb. 17 óra tájban. Védelmére előadja, hogy nagyon boros állapotban voltak és nem voltak tudatában, hogy nem szabad ezt a nótát énekelni. Egyebet előadni nem tudott.

2. *Kópházi Imre*, aki Fertőd Tőzeggyár-majorba szül. 1921. IX. 11., nős, földműves, apja: néhai Sándor, anyja: Katona Mária, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére felhozni semmit nem tudott.

3. *Gál András*, aki Fertőd Tőzeggyár-majorba 1921. évi november hó 20-án szül. nős, földműves, apja: József, anyja: Horváth Erzsébet, Fertőd, Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére előadni semmit nem tudott.

4. *Ézsöl István*, aki Kapuváron 1915. évi január hó 15-én szül., nős, földműves, apja: István, anyja: Budai Emerencia, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére előadni semmit nem tudott.

5. *Cirok József*, aki Fertőd Tőzeggyár-majorba 1920. évi február 17-én szül., nős, földműves, apja: Pál, anyja: néhai Kiss Julianna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére előadni semmit nem tudott.

6. *Németh H. Géza*, aki Csapodon 1921. február hó 23-án szül., nős, földműves, apja: Ferenc, anyja: Katona Anna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére előadni semmit nem tudott.

7. *Cserepes Mihály*, aki Kapuváron 1921. június hó 24-én szül. nős, földműves, apja: néhai Mihály, anyja: Papp Veronika, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerde. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsított. Védelmére előadni semmit nem tudott.

8. **Tarcsai Géza**, aki Fertőd Tőzeggyár-majorba 1918. évi november hó 10-én szül. nős, földműves, apja: néhai Lajos, anyja: Bognár Emília, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. A fenti cselekményt beismerte. Kikérdezése során ugyanazt adta elő, mint az első gyanúsítottak. Védelmére előadni semmit nem tudott.

Tanúk: Kovács Bálint Fertődi tanácsbíró, aki előadja, hogy 1951. évi február hó 27-én kb. 17 óra tájban kint állt a tanácsépület előtt és látta, hallotta, hogy a felsorolt Tőzeggyár-majori lakosok azt énekelték az utcán / (lovaskocsin), hogy Horti Miklós katonája vagyok. Mászt előadni nem tudott.

Pógyor Ferenc, aki Tiszakeresztúron 1927. évi augusztus hó 3-án szül. határvadász szkv. Fertőd Tőzeggyár-majori lakos tanukénti kikérdezése során előadta, hogy 1951. évi február hó 27-én kb. 17 órakor a bent felsorolt Tőzeggyár-majori lakosokkal utazott Fertőd községből Tőzeggyár-majorba. Látta és hallotta, hogy a már felsorolt Tőzeggyár-majori lakosok két esetben is énekelték a kocsin, hogy Horti Miklós katonája vagyok. Több alkalommal, illetve többször figyelmeztette őket, hogy azt a nótát nem szabad énekelni, de mivel nagyon boros állapotba voltak, nem hallgattak rá. Mászt előadni nem tudott.

A gyanúsítottakról az erkölcsi-vagyonbi bizonyítványt és környezetanulmányt jelentésemmel együtt felterjesztem.

Nyomozta: Papp 4 István r. őrm[ester], Csabai János r. őrm.

Fertőszentmiklós, 1951. március hó 1-én.

2. Környezetanulmányok a vádlottakról

1951. március 1.

Horváth István környezetanulmánya

Horváth István Fertődön 1916. évi április hó 29-én szül. nős, földműves, apja: néhai István, anyja: Kuslits Magdolna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi, szülei foglalkozása a múltban gazdasági cselédek, jelenleg földhözjuttatott parasztnak. 4 testvére van földművesek, pártonkivüliek, politikával nem foglalkoznak. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző foglalkozása gazdasági cseléd volt, Tőzeggyár-majorba[n]. Jelenleg is Tőzeggyár-majorba[n] dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg is pártonkivüli, DÉFOSZ tag. Pártmunkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. Becsületesen munkás, a demokráciával szembeni kötelességének mindenben eleget tesz. Felesége származása: gazdasági családból származik, vagyona nincs.

2 éves kisgyermek van. Baráti köre nincs. Vagyon. 8 hold juttatott föld. 2 drb. ló, 2 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorban szorgalmas, becsületesen, józan embernek ismerik. Nyílt és őszinte jellemű.

Kópházi Imre környezetanulmánya

Kópházi Imre Fertőd Tőzeggyár-majorba 1921. évi november hó 11-én szül. nős, földműves, apja: néhai Sándor, anyja: Katona Mária, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei foglalkozása a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földművesek. 2 testvére van, földműves foglalkozásúak, pártonkivüliek. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Tőzeggyár-major, gazdasági cseléd, jelenleg is Tőzeggyár-majorba[n], mint földműves dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak, vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg is pártonkivüli, DÉFOSZ-tag. Pártmunkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A demokráciával szembeni kötelezettségének eleget tesz. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 1 gyermeke van, 2 éves. Szoros baráti kapcsolatot senkivel sem tart fenn. Vagyon. 8 hold juttatott föld, 2 drb. ló, 2 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorba józan életű, szorgalmas, megbízható embernek ismerik. Nyílt és őszinte jellemű.

Gál András környezetanulmánya

Gál András Fertőd, Tőzeggyár-majorba 1921. évi november 20-án szül. nős, földműves, apja: József, anyja: Horváth Erzsébet, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei foglalkozása a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földművesek. 8 testvére van, mely közül 2 géplakatos, 6 pedig földműves foglalkozású, pártonkivüliek. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Fertőd-Tőzeggyár-major (gazdasági cseléd), jelenleg is Tőzeggyár-majorba[n], mint földműves dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak, vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg is pártonkivüli, DÉFOSZ-tag. Pártmunkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességének mindenben eleget tesz. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 1 gyereke van, 3 éves. Szoros baráti kapcsolatot nem tart fenn. Vagyon. 8 hold juttatott föld, 2 drb. ló, 2 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el. A majorban józan életű, szorgalmas, megbízható embernek ismerik. Jelleme nyílt és őszinte.

Ézsöl István környezetanulmánya

Ézsöl István Kapuváron 1915. évi január hó 15-én szül. nős, földműves, apja: István, anyja: Budai Emerencia, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földművesek. 5 testvére van, mely közül egy katonai szolgálatot teljesít, a többi földműves foglalkozású, pártonkivüli. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton volt 1945. január 16-tól 1946. április 22-ig. Zárt katonai alakulattal vitték ki nyugatra (Franciaország). Előző munkahelye Tőzeggyár-major (gazdasági cseléd), jelenleg is Tőzeggyár-majorban, mint földműves dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg MDP tag 1947 óta. Politikai munkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességének mindenben eleget tesz. 2 gyermeke van, az egyik 2, a másik 1 éves. Szoros baráti kapcsolatot nem tart fenn, vagyona: 9 hold föld, 1 drb. ló, 1 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. Nevezett munkáját becsületesen látja el, a majorban szorgalmas, megbízható embernek ismerik. Jelleme egyenes őszinte.

Cirok József környezetanulmánya

Cirok József Fertőd Tőzeggyár-majorba 1920. február hó 17-én szül. nős, földműves, apja: Pál, anyja: néhai Kiss Julianna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földműveléssel foglalkoznak. 5 testvére van, akik szintén földműveléssel foglalkoznak, párton kivüliek. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Tőzeggyár-major (gazdasági cseléd), jelenlegi munkahelye szintén Tőzeggyár-major, földműves. A felszabadulás előtt politikai pártnak vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg is párton kívüli, DÉFOSZ tag. Pártmunkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességeinek mindenben eleget tesz. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 1 gyermeke van 2 éves. Szoros baráti kapcsolatot nem tart fenn. Vagyon. 3 hold juttatott föld, 1 drb. ló, 1 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorban szorgalmas, becsületesen, józan embernek ismerik. Jelleme nyílt és őszinte.

Németh H. Géza környezetanulmánya

Németh H Géza Csapodon 1921. évi február hó 23-án szül. nős, földműves, apja: Ferenc, anyja: Katona Anna, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos.

Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei foglalkozása a múltban gazdasági cseléd, jelenleg pedig földműveléssel foglalkoznak. 2 testvére van, földműves foglalkozásúak, pártonkivüliek. Katona volt, kitüntetései nincsenek. 1945 évben szolgált a demokratikus hadseregben. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Tőzeggyár-major /gazdasági cseléd/, jelenleg is Tőzeggyár-majorba, mint földműves dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak, vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg is pártonkivüli, DÉFOSZ tag. Politikai munkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességét mindenben teljesíti. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 1 gyermeke van, egy éves. Baráti kapcsolatot szorosan senkivel sem tart fenn. Vagyon. 3 hold jutott föld, 2 drb. szarvasmarha, Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorba szorgalmas, megbízható embernek ismerik. Jelleme egyenes, őszinte.

Cserepes Mihály környezetanulmánya

Cserepes Mihály Kapuváron 1921. évi június hó 24-én szül., nős, földműves, apja: néhai Mihály, anyja: Papp Veronika, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos.

Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei foglalkozása a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földműveléssel foglalkoznak. 3 testvére van, mely közül kettő földműves felesége, egy pedig állami gazdaságban dolgozik, MDP tag, a másik kettő pedig pártonkivüli. Katona volt, kitüntetései nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Fertőd Tőzeggyár-major (gazdasági cseléd), jelenleg Tőzeggyár-majorba földműveléssel foglalkozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak vagy

egyesületnek tagja nem volt, jelenleg MDP tag 1945 óta, valamint az EPOSZ-nak tagja. Pártmunkát vagy tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességeinek mindenben eleget tesz. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 2 gyermeke van 4 és 7 évesek. Baráti kapcsolatot szorosan senkivel sem tart fenn. Vagyona: 9 hold juttatott föld, 2 drb. ló, 2 drb. tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorba szorgalmas megbízható embernek ismerik. Jelleme egyenes, őszinte.

Tarcsai Géza környezettanulmánya

Tarcsai Géza Fertőd Tőzegmajorba 1918. évi november hó 10-én szül. nős, földműves, apja: néhai Lajos, anyja: Bognár Emília, Fertőd Tőzeggyár-majori lakos. Iskolai végzettsége 6 elemi. Szülei a múltban gazdasági cselédek voltak, jelenleg földműveléssel foglalkoznak. Testvérei nincsenek. Katona volt, kitüntetési nincsenek. Nyugaton nem volt. Előző munkahelye Fertőd Tőzeggyár-major /gazdasági cseléd/, jelenleg is Tőzeggyár-majorba, mint földműves dolgozik. A felszabadulás előtt politikai pártnak vagy egyesületnek tagja nem volt, jelenleg MDP tag, 1945 óta. A pártba[n], mint propagandista tevékenykedik. Tömegszervezetnek nem tagja és tömegszervezeti munkát nem végez. A mai rendszerrel szembeni magatartása kielégítő, kötelességét mindenben teljesíti. Felesége vagyontalan, gazdasági cseléd családból származik. 4 gyermeke van, 7-6-4 és 2 évesek. Baráti kapcsolatot szorosan nem tart fenn, a párttitkár Farkas Ferenc és a többi vezetőséggel érintkezik legtöbbit. Vagyona: 9 hold juttatott föld, 2 db ló, 2 db tehén. Büntetve nem volt, káros szenvedélyei nincsenek. Munkáját becsületesen látja el, a majorba szorgalmas, megbízható embernek ismerik. Jelleme egyenes, őszinte.

3. Az I. fokú vádhatóság büntetőeljárását megszüntető határozata

A Kapuvári Járásbíróság mellett működő
Vádhatóság

Jk. 20147/1951/1.

Határozat.

Izgatás büntette miatt Horváth István, Kópházi Imre, Gál András, Ézsöl István, Cirok József, Németh Géza, Cserepes Mihály, Tarcsai Géza fertődi lakosok ellen a folyamatba tett nyomozást a Bp. 101. §. 1. pontja alapján megszüntetem.

Indoklás.

Hivatalból indult meg az eljárás a gyanúsítottak ellen, azért, mert Fertődön 1951. évi márc. hó 1. napján a nevezetek a katonai nyilvántartásról hazajövet a „Horti Miklós katonája vagyok” című dalt énekelték.

A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a gyanúsítottak erősen itales állapotban haladtak végig a vádbeli időben a falun, és ilyen állapotban énekelték a fenti nótát. Ezen tényállás azonban, figyelembe véve az eset kísérő körülményeit, valamint a gyanúsítottak osztályhelyzetét, az izgatás büntettének tényálladáki elemeit nem merítik ki, és az eljárást a rendelkező rész értelmébe meg kellett szüntetni.

Kapuvár, 1951. március 27.

I. l.

1. főljajstromba kivezetendő
- 2 vh. ül. kiad.
3. lentí értesítés címeknek

Értesítem, hogy Ön ellen izgatás büntette miatt a folyamatba tett eljárást a Bp. 101. §. 5. pontja alapján megszüntettem.

Kapuvár, 1951. március 27.

Dr. Till Károly áü. jb. kv.

4. Vagyonbizonyítványok

Horváth István, 34 éves földműves:

Vagyoni állapot: 8 kat. hold 562 nöl., értéke: 12 000 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó:481 kg., együttes adó: 987 ft.
Feleségéről és két gyermekéről gondoskodik

Kópházi Imre, 29 éves földműves:

Vagyoni állapot: 8 kat. hold 600 nöl., értéke: 12 800 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó:513 kg., együttes adó: 1131 ft.
Feleségéről gondoskodik

Gál András, 29 éves földműves:

Vagyoni állapot: 4 kat. hold 163 nöl., értéke: 5200 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó:434 kg., együttes adó: 876 ft.
Feleségéről és egy gyermekéről gondoskodik

Ézsöl István, 35 éves földműves:

Vagyoni állapot: - kat. hold - nöl., értéke: - ft
A földreform során felesége 9 kat. hold 562 nöl földet kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó:-. kg., együttes adó: - ft.
Feleségéről és három gyermekéről gondoskodik

Czirok József, 30 éves földműves-napszámos:

Vagyoni állapot: 1 kat. hold - nöl., értéke: 700 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó: 28 kg., együttes adó: - ft.
Feleségéről gondoskodik

Németh H. Géza, 29 éves földműves:

Vagyoni állapot: 7 kat. hold 624 nöl., értéke: 10 300 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó: 419 kg., együttes adó: 840 ft.
Feleségéről gondoskodik

Cserepes Mihály, 29 éves földműves: - 150 ft pénzbüntetés 1950-ből

Vagyoni állapot: 9 kat. hold 530 nöl., értéke: 12 100 ft
Melyet a földreform során kapott
Állami adót fizet: búzaföldadó: 487 kg., együttes adó: 1044 ft.
Feleségéről és három gyermekéről gondoskodik

Tarcsai Géza, 32 éves földműves: -150 ft pénzbüntetés 1950-ből

Melyet a földreform során kapott
Vagyoni állapot: 9 kat. hold 562 nöl., értéke: 13 000 ft
Állami adót fizet: búzaföldadó: 650 kg., együttes adó: 1094 ft.
Feleségéről és három gyermekéről gondoskodik

Címkék:

[Horthy Miklós](#) ^[3]

[Rákosi](#) ^[4]

[nyomozati anyag](#) ^[5]

[MDP](#) ^[6]

[DÉFOSZ](#) ^[7]

[kommunista](#) ^[8]

[bíróági tárgyalás](#) ^[9]

[cseléd](#) ^[10]

[1951](#) ^[11]

[Fertőd](#) ^[12]

[katonanóta](#) ^[13]

[Győr-Moson-Sopron Megye Levéltára](#) ^[14]

Kiadás: 11. évfolyam (2011) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/horthy_miklos_katonai_rakosi_magyarorszagan.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/horthy_miklos_katonai_rakosi_magyarorszagan.html

[2] http://archivnet.hu/hetkoznapok/golyo_rakosi_matyas_szemebe_az_ivani_gepallomason_1951ben.html

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/horthy-miklos>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/rakosi>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nyomozati-anyag>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mdp>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/defosz>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kommunista>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/birosagi-targyalas>

[10] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cseled>

[11] <https://www.archivnet.hu/cimkek/1951>

[12] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fertod>

[13] <https://www.archivnet.hu/cimkek/katonanota>

[14] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gyor-moson-sopron-megye-leveltara>